

**Sprawozdanie z pracy Pełnomocnika Wojewody Pomorskiego
do spraw mniejszości narodowych i etnicznych za 2025 r.**

1. Liczba spotkań ze środowiskami mniejszości narodowych i etnicznych, w tym organizowanych z inicjatywy Pełnomocnika.

Jako Pełnomocnik Wojewody Pomorskiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych zorganizowałam 19 spotkań ze stowarzyszeniami i jednostkami samorządu terytorialnego. Na spotkaniach zostały omówione zadania pełnomocnika ds. mniejszości narodowych i etnicznych oraz sprawy bieżące organizacji:

- w dniu 28.01.2025 r. (w spotkaniu uczestniczył 1 samorząd)
- w dniu 20.02.2025 r. (w spotkaniu uczestniczyła 1 organizacja)
- w dniu 20.03.2025 r. (w spotkaniu uczestniczyły 2 organizacje)
- w dniu 21.03.2025 r. (w spotkaniu uczestniczyła 1 organizacja)
- w dniu 29.04.2025 r. (w spotkaniu uczestniczyły 2 organizacje i 2 instytucje)
- w dniu 29.05.2025 r. (w spotkaniu uczestniczyła 1 instytucja)
- w dniu 02.06.2025 r. (w spotkaniu uczestniczyła 1 organizacja)
- w dniu 29.06.2025 r. (w spotkaniu uczestniczyła 1 organizacja)
- w dniu 01.07.2025 r. (w spotkaniu uczestniczyły 2 instytucje i 1 organizacja)
- w dniu 16.07.2025 r. (w spotkaniu uczestniczyła 1 organizacja)
- w dniu 04.08.2025 r. (w spotkaniu uczestniczyły 2 instytucje i 1 organizacja)
- w dniu 12.08.2025 r. (w spotkaniu uczestniczyła 1 instytucja)
- w dniu 25.08.2025 r. (w spotkaniu uczestniczyła 1 instytucja, 1 samorząd, 1 organizacja)
- w dniu 13.09.2025 r. (w spotkaniu uczestniczyły 2 instytucje i 3 organizacje)
- w dniu 22.10.2025 r. (w spotkaniu uczestniczyła 1 organizacja)
- w dniu 03.11.2025 (w spotkaniu uczestniczyły 2 instytucje, 1 organizacja)
- w dniu 24.11.2025 r. (w spotkaniu uczestniczyły 3 instytucje, 5 organizacji i 3 samorządy)
- w dniu 27.11.2025 r. (w spotkaniu uczestniczyło 5 organizacji, 1 samorząd)
- w dniu 10.12.2025 r. (w spotkaniu uczestniczyła 1 instytucja).

W listopadzie 2025 r. miało miejsce zdarzenie pobicia dwóch uczniów narodowości ukraińskiej w pobliżu Zespołu Szkół Budowlanych w Słupsku. W związku z charakterem zdarzenia, jego możliwym podłożem oraz potencjalnym wpływem na poczucie bezpieczeństwa mieszkańców narodowych w regionie jako Pełnomocnik Wojewody Pomorskiego byłem w stałym kontakcie z Komendą Miejską Policji, dyrektorem szkoły oraz organem prowadzącym szkołę. Wszystkie strony podjęły szereg działań przeciwdziałaniu przemocy wobec uczniów innych narodowości. Według Komendy Miejskiej Policji w Słupsku stan bezpieczeństwa uczniów narodowości ukraińskiej jest wysoki. Do Komendy docierają jedynie informacje o incydentalnych sytuacjach konfliktowych, które rozwiązywane są zazwyczaj na etapie działań wewnętrznych szkół.

3. Podejmowanie działań na rzecz respektowania praw mniejszości i przeciwdziałanie ewentualnemu naruszeniu tych praw i dyskryminacji osób należących do mniejszości – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie

Do głównych zadań Pełnomocnika Wojewody Pomorskiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych należało koordynowanie działań organów administracji rządowej, realizujących zadania na rzecz mniejszości narodowych i etnicznych w ramach rządowego Programu Integracji Społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030. Koordynacja była realizowana poprzez współpracę z jednostkami samorządu terytorialnego, administracją zespoloną i organizacjami pozarządowymi, w szczególności:

- rozpowszechnianie informacji na stronie Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gdańsku
- informacji o konkursach, projektach wniosków realizowanych w ramach Programu Integracji Społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030,
- sprawowanie bieżącego nadzoru nad realizacją zadań, w tym weryfikacji sprawozdania z wykonania zadania publicznego, składanego przez podmiot w ramach Programu Integracji Społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030,
- organizacja w ustalonych przez MSWiA procedur naboru wniosków w ramach Programu Integracji Społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030 na rok 2025.

2. Koordynowanie na obszarze województwa działań organów administracji rządowej, realizujących zadania na rzecz mniejszości – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie

4. Podejmowanie działań na rzecz rozwiązywania problemów mniejszości – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie

Jako Pełnomocnik Wojewody Pomorskiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych podejmowałam różne działania w zakresie rozwiązywania problemów mniejszości w zależności od potrzeb środowiska danej organizacji:

1. W styczniu 2025 r. Przewodnicząca Rady Rodziców Szkoły Podstawowej w Rekowie Górnym zwróciła się ws. organizacji nauczania języka kaszubskiego w Szkole Podstawowej w Potchowie. Od września 2025 r. obie szkoły miały zostać połączone, w szkole w Rekowie Górnym były organizowane lekcje języka kaszubskiego, w Potchowie nie. Po rozmowie z dyrektorami obu szkół otrzymałam szczegółowe informacje dotyczące obecnego stanu kaszubskiej edukacji. Dyrektor szkoły w Potchowie zadeklarował, że zgodnie z przepisami prawa oświatowego zorganizuje zajęcia języka kaszubskiego, jeśli nastąpi taka potrzeba.
2. Przedstawiciel społeczności kaszubskiej ponownie zwrócił się do Wojewody Pomorskiego o poparcie wpisania szkoły żukowskiej kaszubskiego haftu na listę UNESCO.

Ponadto zgłaszano ogólne problemy dotyczące spraw indywidualnych osób deklarujących przynależność do mniejszości oraz cudzoziemców w sprawach nadania bądź uznania obywatelstwa polskiego.

5. Podejmowanie działań na rzecz respektowania praw osób postępujących się językiem regionalnym – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie

1. Wystąpienie podczas posiedzenia Kaszubskiego Zespołu Parlamentarnego w Gmachu Senatu RP w Warszawie w dniu 22.01.2025 r. na temat: "Uwagi doświadczenia dyrektora szkoły i nauczyciela języka kaszubskiego";

2. Aktywny udział w tworzeniu dokumentu Model Dobrych Praktyk Nauczania Języka Kaszubskiego w szkołach – obecność podczas spotkań roboczych, konsultacjach oraz przedstawienie problemu Ministrowi Edukacji Narodowej.

3. Udział w spotkaniu z przedstawicielami JST ws. prawnego i praktycznego aspektu wprowadzania dwujęzycznych tablic z nazwami w języku kaszubskim – marzec 2025, Urząd Marszałkowski w Gdańsku.

4. Szereg działań dotyczących ponownego uruchomienia studiów poddyplomowych z języka kaszubskiego. Spotkania z rektorem, Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wzszego, przedstawicielami ZKP oraz kaszubskiego Zespołu Parlamentarnego.

5. Organizacja I Kongresu Nauczycieli Języka Kaszubskiego - 13 września 2025 r. na Politechnice Gdańskiej. Wydarzenie współorganizowane przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, Kaszubski Zespół Parlamentarny, Pomorski Urząd Wojewódzki oraz Pomorskie Kuratorium Oświaty. Jego celem było podkreślenie ogromnej roli, jaką nauczyciele języka kaszubskiego odgrywają w kształtowaniu tożsamości kulturowej i językowej Pomorza. W wydarzeniu wzięło udział około 400 nauczycieli języka kaszubskiego wraz z dyrektorami szkół, przedstawiciele JST, Minister Edukacji Narodowej, Kaszubski Zespół Parlamentarny.

6. Wygłoszenie referatu „Rola języka regionalnego kaszubskiego w zachowaniu tożsamości kulturowej Pomorza” podczas Kongresu Mniejszości Narodowych i Etnicznych w Opolu – wrzesień 2025.

7. Zorganizowanie w listopadzie 2025 r. spotkania z Ministrem Edukacji Narodowej z udziałem Wojewody Pomorskiej, przedstawicielei Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego oraz kaszubskiego Zespołu Parlamentarnego. Podjęto rozmowy ws. rekomendacji Modelu Dobrych Praktyk nauczania języka kaszubskiego w szkołach, limitu uczniów języka kaszubskiego i związanych z tym problemów finansowych, organizacji matur z języka kaszubskiego oraz nowych przepisów dotyczących zapisywania uczniów na język kaszubski.

8. Zorganizowanie w listopadzie 2025 r. spotkania z Ministrem Nauki i Szkolnictwa Wzszego Narodowej z udziałem Wojewody Pomorskiej, przedstawicielei Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego oraz kaszubskiego Zespołu Parlamentarnego. Podjęto rozmowy ws. organizacji studiów poddyplomowych z języka kaszubskiego na Uniwersytecie Gdańskim, Uniwersytecie Pomorskim i Wyższej Szkole Kształcenia Zawodowego we Wrocławiu.

9. Udział w spotkaniu w Kuratorium Oświaty w Gdańsku ws. kaszubskiej edukacji. Przekazanie informacji płynących ze środowisk społeczności posługującej się językiem regionalnym kaszubskim dotyczących bieżących problemów, z którymi borykają się szkoły na terenie województwa pomorskiego w zakresie kaszubskiej edukacji.

10. Zorganizowanie w listopadzie spotkania podsumowującego Kongres Nauczycieli Języka Kaszubskiego w Słupskiej Delegaturze Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego. W spotkaniu uczestniczyli przedstawiciele szkół publicznych oraz niepublicznych, Kuratorium Oświaty w Gdańsku, przedstawiciele JST, Wojewoda Pomorska oraz senator Kazimierz Kleina.

6. Lista organizacji i etnicznych, z którymi Pełnomocnik jest w stałym kontakcie

Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie
Uniwersytet Ludowy w Wieszycy
Stowarzyszenie Nauczycieli Języka Kaszubskiego Remusowi Dreżę
Instytut Kaszubski
Stowarzyszenie Ziemia Pucka
Fundacja Kaszuby
Kaszëbskô Jednota
Związek Ukraińców w Polsce Koto Gdańsk
Związek Ukraińców w Polsce Oddział w Słupsku
Fundacja Bofolk
Stowarzyszenie Gdańska Mniejszość Niemiecka DDM
Słupski Związek Ludności Pochodzenia Niemieckiego
Romskie Stowarzyszenie Oświatowe Harangos
Związek Karaimów w Polsce
Gmina Wyznaniowa Żydowska w Gdańsku
Towarzystwo Społeczno-Kulturalne Żydów w Polsce Oddział Gdańsk
Muzymańska Gmina Wyznaniowa w Gdańsku
Związek Ormiański w Gdańsku
Białoruskie Towarzystwo Kulturalne Chatka
Stowarzyszenie Litwinów w Polsce Oddział Gdańsk
Związek Tatarów RP - Centrum Kultury Tatarów RP w Gdańsku
Stowarzyszenie HARANGOS

25

7. Lista znanych Pethnocnikowi organizacji i środowisk mniejszości narodowych i etnicznych działających na terenie województwa

!w.

8. Współpraca Pethnocnika z innymi instytucjami lub organizacjami, zajmującymi się problematyką mniejszościową – proszę przedstawić syntetyczny opis działań w tym zakresie

Pethnocnik Wojewody Pomorskiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych współpracował z wieloma organizacjami i instytucjami, zajmującymi się problematyką mniejszościową:
- z Zespołem ds. oświaty przy Radzie Naczelnej Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego w zakresie prac nad nową podstawą programową do języka kaszubskiego oraz Modelem Dobrych Praktyk,
- z Radą Języka Kaszubskiego,
- ze Słupskim Centrum Organizacji Pozarządowych w Słupsku,
- z Pomorską Siecią Centrów Organizacji Pozarządowych,
- z jednostkami samorządu terytorialnego na terenie województwa pomorskiego,
- z Pomorskim Kuratorem Oświaty,
- dyrektorami szkół oraz przedszkoli (kontakty mejlowe, telefoniczne, pisma, spotkania).
Ponadto przekazywano informacje do jednostek samorządu terytorialnego o *Programie Integracji Społecznej i obywatelskiej Romów w Polsce na lata 2021-2030.*

9. Udział Pethnocnika lub innych osób zajmujących się sprawami mniejszości narodowych i etnicznych w organizowanych przez mniejszości narodowe i etniczne imprezach i spotkaniach, na które zostały zaproszeni w ramach kreowania pozytywnego wizerunku mniejszości narodowych i etnicznych (proszę wymienić)

Pethnocnik brał udział w wydarzeniach organizowanych przez mniejszości narodowe i etniczne oraz społeczność postępującą się językiem regionalnym kaszubskim:
- w dniu 06.01.2025 r. udział w noworocznym spotkaniu Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego Oddziału w Słupsku,
- w dniu 22.01.2025 udział w posiedzeniu Kaszubskiego Zespołu Parlamentarnego w Gmachu Senatu RP w Warszawie. Wystąpienie nt. „Uwagi doświadczenia dyrektora szkoły i nauczyciela języka kaszubskiego”,
- w dniu 04.02.2025 r. udział w konferencji zorganizowanej w Sejmie RP z okazji upamiętnienia 20. rocznicy uchwalenia ustawy o mniejszościach narodowych i etnicznych,

- w dniu 06.02.2025 r. udział w promocji podręcznika do nauki języka kaszubskiego „Kaszëbsczi òdkriwca” Emilii Maszke w Lisich Jamach,
- w dniu 20.02.2025 r. spotkanie z przedstawicielką Fundacji Mleczny Brat ws. promocji współczesnej literatury ormiańskiej,
- w dniu 20.03.2025 r. udział w spotkaniu Zespołu ds. oświaty przy Radzie Naczelnej Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego ws. Modelu Dobrych Praktyk nauczania języka kaszubskiego w szkołach,
- w dniu 21.03.2025 r. udział w spotkaniu z przedstawicielami JST ws. prawnego i praktycznego aspektu wprowadzania dwujęzycznych tablic z nazwami w języku kaszubskim,
- w dniu 22.03.2025 r. udział w Dniu Jedności Kaszubów w gminie Wejherowo,
- w dniu 17.04.2025 r. udział w otwarciu wystawy fotograficznej „Rybacy na jeziorze Łebsko – przyroda – tradycja – współczesność autorstwa Waldemara Grzelaka w słujskim ratuszu,
- w dniu 17.04.2025 r. udział w konferencji dla kaszubistów na Uniwersytecie Pomorskim w Słupsku,
- w dniu 28.04.2025 r. udział w otwarciu Centrum Opiekuńczo-Mieszkalnego w Dębicy, Kaszubskiej,
- w dniu 23.05.2025 r. reprezentowanie Wojewody Pomorskiego na XII Wojewódzkim konkursie Baśni i Legend Kaszubskich w SP 82 w Gdańsku,
- w dniu 23.05.2025 r. reprezentowanie Wojewody Pomorskiego na uroczystości wręczenia wyróżnień Ryngrafa Witostawa przyznawanym przez Stowarzyszenie Nauczycieli Języka Kaszubskiego Remusowi Dreżę w Kamienicy Szlacheckiej,
- w dniu 29.05.2025 r. udział w spotkaniu z rektorem Uniwersytetu Pomorskiego w Słupsku ws. ponownego uruchomienia studiów podyplomowych z języka kaszubskiego, partnerstwo UP w Słupsku w organizacji Kongresu Nauczycieli Języka Kaszubskiego,
- w dniu 02.06.2025 r. spotkanie z przedstawicielami społeczności tatarskiej,
- w dniach 07-08.06.2025 r. udział w uroczystości Finału Konkursu Recytatorskiego Literatury Kaszubskiej „Rodno mowa” w Chmielnie,
- w dniu 18.06.2025 r. reprezentowanie Wojewody Pomorskiego podczas uroczystości 10-lecia kierunku etnologia kaszubska na Uniwersytecie Gdańskim,
- w dniu 05.07.2025 r. udział w Światowym Zjeździe Kaszubów w Szemudzie,
- w dniu 25.08.2025 r. udział w spotkaniu inaugurującym rok szkolny 2025/2026,
- w dniu 23.09.2025 r. udział w kongresie i mniejszościach narodowych i etnicznych w Opolu, wygłoszenie referatu „Rola języka regionalnego kaszubskiego w zachowaniu tożsamości kulturowej Pomorza”,
- w dniu 22.10.2025 r. udział w spotkaniu z przedstawicielami społeczności tatarskiej,
- w dniu 14.10.2025 r. udział w uroczystości Dnia Edukacji Narodowej w Słupsku,

5

1. Współpraca z Ministerstwem Infrastruktury ws. konieczności wymiany tablic dwujęzycznych z nazwami miejscowości na tzw. Trasie Kaszubskiej, tj. odcinku drogi ekspresowej S6 między Gdynią a

12. Opis pozostałych najważniejszych działań podjętych przez Pełnomocnika w ostatnim roku, w tym m.in. opis wdrażanych programów dotyczących mniejszości narodowych i etnicznych oraz działań podjętych w celu szerokiego informowania społeczeństwa o efektywności i skutkach działań w ramach Programu Integracji Społecznej i Obywatelskiej?

Nie dotyczy

11. Jeśli odpowiedź na powyższe pytanie była twierdząca, proszę o krótkie opisanie poniżej interwencji (w tym mediacji) podjętych w takich sytuacjach.

NIE

TAK

sytuacjach konfliktowych?

10. Czy w minionym roku zasła konieczność podjęcia przez Pełnomocnika interwencji w

- w dniu 03.11.2025 r. zorganizowanie spotkań w MEIN oraz MNISW ws. kaszubskiej edukacji w szkołach i uczelniach wyższych,
- w dniu 24.11.2025 r. zorganizowanie spotkania podsumowującego Kongres Nauczycieli Języka Kaszubskiego w Słupsku,
- w dniu 27.11.2025 r. zorganizowanie spotkania z przedstawicielami organizacji mniejszości narodowych i etnicznych w Urzędzie Miejskim w Słupsku,
- w dniu 29.11.2025 r. udział w XXIII Zjeździe Delegatów Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego w Gdańsku.

Strzebielinem oraz konieczności oznakowania Obwodnicy Metropolitalnej Trójmiasta nazwami miejscowości w języku kaszubskim na terenie gmin, w których wprowadzono dodatkowe nazwy w języku kaszubskim.

2. Współpraca z Ministerstwem Edukacji i Nauki ws. rekomendacji Modelu Dobrych Praktyk nauczania języka kaszubskiego w szkołach, limitu uczniów języka kaszubskiego i związanych z tym problemów finansowych, organizacji matur z języka kaszubskiego oraz nowych przepisów dotyczących zapisywania uczniów na język kaszubski.

3. Współpraca z Ministerstwem Nauki i Szkolnictwa Wyższego ws. organizacji studiów poddyplomowych z języka kaszubskiego na Uniwersytecie Gdańskim, Uniwersytecie Pomorskim i Wyższej Szkole Kształcenia Zawodowego we Wrocławiu.

4. Organizacja i Kongresu Nauczycieli Języka Kaszubskiego - 13 września 2025 r. na Politechnice Gdańskiej. Wydarzenie współorganizowane przez Zrzeszenie Kaszubsko-Pomorskie, Kaszubski Zespół Parlamentarny, Pomorski Urząd Wojewódzki oraz Pomorskie Kuratorium Oświaty. Jego celem było podkreślenie ogromnej roli, jaką nauczyciele języka kaszubskiego odgrywają w kształtowaniu tożsamości kulturowej i językowej Pomorza. W wydarzeniu wzięło udział około 400 nauczycieli języka kaszubskiego wraz z dyrektorami szkół, przedstawicielami JST, Minister Edukacji Narodowej, Kaszubski Zespół Parlamentarny.

5. Ścisła współpraca z MEN oraz Zespołem ds. oświaty Zrzeszenia Kaszubsko-Pomorskiego w zakresie prac nad nową podstawą programową do języka kaszubskiego.

6. Współpraca z MSWiA – organizacja spotkania z przedstawicielami organizacji mniejszości narodowych i etnicznych oraz języka regionalnego kaszubskiego z regionu śląpskiego i łęborskiego. Celem spotkania było wzajemne poznanie się, omówienie spraw bieżących dotyczących współpracy organizacji z przedstawicielami administracji rządowej, przedstawienie zadań pełnomocnika ds. mniejszości narodowych i etnicznych oraz charakterystyka działalności zaproszonych organizacji.

Ponadto informowanie poprzez media o działaniach podejmowanych przez Pełnomocnika Wojewody Pomorskiego ds. Mniejszości Narodowych i Etnicznych (wywiady w stacjach radiowych, telewizyjnych i prasie, a także poprzez media społecznościowe).

13. Inne uwagi

Brak uwag

Stanisław Stela